

Jeste li znali?

Piše: **Prof. Kaić**

• Da je dr. Žiga Hercog, liječnik opće medicine, specijalist stomatologije, u svojem opsežnom radu „Prilozi dentalnoj neurozi“ Liječ.vjesn. 27:437-446 (11) 1905., opisao slučaj 14 godišnje bolesnice, Zlate L, koja već jedno četiri godine boluje od jakih boli u licu. Žiga Hercog pregledao ju je 3. prosinca 1902. godine. U traganju za uzrocima dugotrajne boli, koju bi mogli uzrokovati neizrasli gornji zubi mudrosti odlučio se je za „roentgenographiju“, „koju su snimili gosp. Primarni liječnici dri. Čačković i Hühn“.

„Taj Roentgenogram pokazujem, i kako gospoda mogu vidjeti, retinirani zubi se u opće ne vide.“ „Do onda Roentgenographija u našoj struci nije bila proučena a ja sam u prosuđivanju slika nevjest.. Manjkanje cavuma dentis na Roentgenogramu tumačio sam ili calcifikacijom pulpe ili znamenitim suženjem cavuma od novih naslaga dentina.“

Ovo je, vjerojatno, prvi prikaz uporabe rendgena u Zagrebu u dijagnostičke svrhe u stomatologiji. Snimanje i analizu rengenograma obavili su zagrebački liječnici M. Čačković, kirurg, K. Hühn, oftalmolog, obojica liječnici Bolnice sestara milosrdnica, i Žiga Hercog privatni stomatolog.

• Da je na redovitoj mjesečnoj skupštini „zbornice liječnika kraljevina Hrvatske i Slavonije dne 24. siječnja 1908. dr. Dragutin Gorjanović-Kramberger, paleontolog, održao predavanje „O nekim zasebnim oblicima korijena kutnjaka kod recentnoga i fosilnoga čovjeka te njihovoj genetičkoj važnosti“.

„Predavač govorio je o nekom rijetkom pojavu na zubalu recentna i fosilna čovjeka naime o prizmatiskim korijenima kutnjaka. Te je pojave konstatirao kod recentnog Evropejca u istom stepenu razvoja kao i kod fosilnog čovjeka od Krapine. - Predavač suzbija mišljenje dra. Adloffa, da bi se takovi prizmatički korijeni smjeli smatrati višom diferencijacijom. Neki tih prizmatiskih korijena su ravno anomalije i to oni, koji posjeduju na bazi t. zv.. poklopac, naime sekundarnu tvorevinu - osteodontini tumor - kakav primjerice motrimo kadšto i u pulpalnoj šupljini kljova od slona (Wedel). Predavač upozorava na to, da nisu svi dolari sa primatskim korijenima anomalije, već oni, koji imaju rečeni bazalni tumor ili pak dugačak vrat sa zahirenim korijenim lobusima. Ovi pak

se imaju kod genetičkih razmatranja eliminirati. Oni prizmatički korijeni, kojim okrajci suženo ili konički okončaju, normalna su sraštena uslijed nedostatnog prostora, dok su one anomalije posljedak brzog raštenja korjenog odsjeka u opće, uslijed časa je došlo do širenja krojenih ogranaka dotično do tvorbe tumora. Predavač nazrijeva u zajedničkom pojavu prizmatiskih korijena molara kod recenta Evropejca i pračovjeka od Krapine daljnji dokaz u prilog svoje nauke o razvojnom kontinuitetu današnjeg Evropejca sa pračovjekom.“

Prof. Dragutin Gorjanović-Kramberger tom prilikom opisao je pod pojmom prizmatički korijen entitet „tauroodontni zub“, kako ga je godine 1913. imenovao Arthur Keith, i koji je upisan i u Međunarodnu klasifikaciju bolesti. Neandertalac iz Krapine otkriven je prije 110 godina, tj. 1899. i do današnjega dana privlači pozornost svjetske znanstvene javnosti. U godini kada se bilježi 150 godina od „evolucije čovjeka“ Charlesa Darwina, važno je podsjetiti da je Krapinski neandertalac i prof. Dragutin Gorjanović-Kramberger vrlo prisutan na javnoj sceni i danas.

• Da je Kraljevska kotarska oblast u Bjelovaru upravila na zbor (Hrvatski liječnički zbor) slijedeći dopis:
Broj 8882/1909

Predmet: Oglašavanje putem seoskih starješina.

Velecijenjenom liječničkom zboru u Zagrebu.

Priležeći dopis dra. W. na seoske starješine došao je u ruke ove oblasti. Pošto ova oblast ovu vrst reklame ne drži spojivom sa čašču liječničkog stališa i pošto u pomanjkanju liječničke komore nema drugog foruma na prosuđivanje takovog postupka, to si potpisana kr. Kotarska oblast dozvoljava velecijenjenom liječničkom zboru to do znanja staviti u nadi, da će naslov možda naći sredstva, da se u buduće ovakvoj vrsti oglašavanja na put stane.

Kr. Kotarski predstojnik:
A. Šenoa

Tiskanica što ju je g. dr. W. razošiljao starješinama obližnjih sela glasi:

Štovani gospodin starješina!

Ovim Vas uljudno umoljavam, da izvolite prilježće oglase među svoje seljane razdijeliti.

Hvala Vam unaprijed, pripravan sam rado da Vas badava liječim. Ako Vas zubi bole, ili da Vam ih pučem, kad ustreba.

Štovanjem

Dr. W.

zubarski liječnik u Bjelovaru

Što li bi se sve danas podvelo pod izraz nespojivo sa čašču liječničkog stališa?

• da je dr. Ante Pavelić, stomatolog iz Zagreba, narodni zastupnik za kotar Samobor u sjednici hrvatskoga sabora 4. ožujka 1907. održao govor „O zdravstvu“, koji je stenografski zabilježen i objavljen u Liječničkom vjesniku kao Prilog, 1-6 str., k br. 3. od 1907. godine.

Dr. Ante Pavelić tvrdi... „koliko ja znam, ovo je prvi puta, da liječnik u saboru govori o predmetu „zdravstvo“...prilog naslovnica članka.

Danas u politici liječnika kao u priči.

• Da je dr. Mašek, otorinolaringolog demonstrirao na sjednici liječničkog zbora u Zagrebu, 24. studenoga 1911. godine uspješno izvađen Corpus alienum iz desnoga bronha jedne bolesnice. „Demonstrirano strano tijelo jest prothesa za gornja tri incisiva, koja su na zlatnu pločicu pričvršćena, a pločica ima sa svake strane okrugle kvačice za pričvršćivanje na zdrave zube. Prothesa je 2 1/2cm, dugačka i 8 mm široka. Bolesnica je jedne noći početkom oktobra o. g. zakašljala i kod toga osjetila, da joj je nestalo iz ustiju prothesa. Nije poslije toga osjećala tegoba, a budući, da joj se je slično dogodilo ovoga ljeta, a prothesa se je našla nakon 2 dana u stolici, to je ona i ovaj puta opazila, no bez uspjeha, da je poslije nekoliko dana napustila brigu oko izgubljene prothese.“

„Sredinom mjeseca oktobra obolila je bolesnica od kašlja... Kućni liječnik dr. Ivković nagovorio je na Röntgen pretragu, kada se utvrdi plosnata sjena u visini bifurkacije, koja je sjena odgovarala veličini izgubljene prothese. 31. X. o. g. izvela se je ekstrakcija u sanatoriju... Bolesnica je dan kasnije ostavila sanatorij, jer je kašalj popustio i nije dalje imala povišene temperature.“